

9. november 2012

Aftale om ny struktur for statsforvaltningerne

Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Enhedslisten og Liberal Alliance er enige om en ny struktur for udførelsen af statsforvaltningernes opgaver. Den nye struktur omfatter også en forenkling af klagestrukturen på det sociale område og beskæftigelsesområdet.

Formålet med den nye struktur er at sikre en samlet og holdbar løsning for statsforvaltningerne. Løsningen medfører, at borgerne får højere kvalitet i sagsbehandlingen og kortere sagsbehandlingstider, samtidigt med at løsningen imødekommer den store økonomiske udfordring, som statsforvaltningerne står over for. Samtidigt har det været et mål at finde en løsning, der balancerer hensynene til den nye organisation og fordelingen af regionale statslige arbejdspladser.

På den baggrund er partierne blevet enige om følgende:

1. Statsforvaltningernes opgaver samles i én ny landsdækkende statsforvaltning, hvor der bruges færre ressourcer på administration og flere på opgaveløsning.
2. Hensyn til den regionale fordeling af statslige arbejdspladser.
3. Forenkling af klagestrukturen.
4. Øget rådgivningsindsats over for kommunerne.
5. En række regelforenklinger.
6. Indførelse af omkostningsdækkende egenbetaling for udvalgte sagsområder.
7. Lovgivning.

De enkelte elementer uddybes i det følgende.

1. Ny organisering af statsforvaltningernes opgaver

Partierne er enige om, at den stigende tilgang af sager, som statsforvaltningerne har oplevet og som i et vist omfang forventes at fortsætte, koblet med statsforvaltningernes store økonomiske udfordringer, har gjort det nødvendigt at ændre organiseringen af statsforvaltningernes opgaver. Frem mod 2016 ventes statsforvaltningernes økonomiske udfordring at vokse til ca. 93 mio. kr., hvilket dels følger af faldende bevillinger og dels et efterslæb vedrørende sagsbehandlingen. På den baggrund ønsker partierne at organisere opgaverne i en ny og samlet statsforvaltning, hvilket indebærer:

- En forenklet ledelsesstruktur og samling af administrationen og de administrative opgaver, hvorved der frigøres ressourcer til de borgernære opgaver. Forenklingen indebærer, at der fremover vil være én direktør og én samlet administration.
- Ensartede funktioner, der ikke forudsætter borgernes tilstedeværelse, kun varetages ét sted. De borgernære opgaver, der forudsætter borgernes fremmøde eller lignende, fordeles mellem statsforvaltningens centre i forhold til mængden af sager.
- Mulighed i den nye organisation for at prioritere og allokere ressourcer på tværs af lokaliteter og fagområder i forhold til ændrede behov. Denne fleksibilitet vil komme borgerne til gode i form af kortere og mere ensartede sagsbehandlingstider og højere kvalitet i afgørelserne.
- Mere ensartede sagsgange. I dag har hver statsforvaltning til en vis grad tilrettelagt egne sagsgange. Med en samlet statsforvaltning vil sagsbehandlingen kunne standardiseres med udgangspunkt i de statsforvaltninger, som i dag fungerer bedst på de enkelte områder.
- Mulighed for specialisering, sådan at de sagsområder, hvor lokal tilstedeværelse ikke er nødvendig, kan samles med højere kvalitet og effektivitet til følge. Det drejer sig bl.a. om opgaver vedrørende klagestrukturen på det sociale område og beskæftigelsesområdet, bidragsager, det kommunale tilsyn, navnesager, byggeklagesager mv.
- At potentialet i yderligere digitalisering af sagsgangene udnyttes bl.a. i form af digitale selvbetjeningsløsninger. Således forbedres grundlaget for at gennemføre de næste faser i den fælles offentlige digitaliseringsstrategi.

2. Hensyn til de regionale statslige arbejdspladser

Partierne har lagt vægt på at finde en løsning, som tager hensyn til den bedste udførelse af opgaverne og udnyttelse af ressourcerne, fortsat god tilgængelighed for borgerne og den regionale fordeling af statslige arbejdspladser. På den baggrund ønsker partierne at placere opgaverne efter følgende retningslinjer:

- Statsforvaltningernes nuværende fem hovedkontorer og fem afdelingskontorer ændres til ni centre. Det nuværende afdelingskontor i Ribe lukkes.
- De borgernære opgaver fastholdes i alle ni centre. Med etableringen af en samlet statsforvaltning får borgerne mulighed for at benytte sig af et center efter eget valg. I dag skal statsforvaltningen i egen region benyttes. Derved gøres statsforvaltningerne mere tilgængelige for en række borgere, som fx fremover kan benytte et center nær et arbejdssted i stedet for et tæt på bopælen.
- Alle opgaver, der ikke involverer direkte borgerkontakt og kan specialiseres, samles et sted. De forskellige typer opgaver placeres på forskellige lokaliteter af hensyn til den regionale fordeling af statslige arbejdspladser. Som udgangspunkt placeres ledelse og hovedkontor i Aabenraa, fælles journal i Ringkøbing, call-center på Bornholm, bidragsager, sager vedrørende børneloven, forældremyndighed og navnesager i Ringkøbing, byggesager i Nykøbing Falster og kommunalt tilsyn i Ringsted.
- Der oprettes et nyt ankecenter under Ankestyrelsen, som skal varetage opgaver vedrørende den nye klagestruktur på det sociale område og beskæftigelsesområdet, jf. nedenfor. Det nye ankecenter samles gradvist frem mod 2016 i Aalborg, men vil i en periode også have en fysisk afdeling i København.

3. Reform af klagestrukturen

Partierne er enige om, at den eksisterende klagestruktur på det sociale område og beskæftigelsesområdet ikke er optimal. Partierne har ønsket at finde en løsning, der både kan styrke borgernes retssikkerhed og samtidig sikre øget effektivitet i opgavevaretagelsen. Følgende ændringer af klagestrukturen, der omfatter de sociale nævn og beskæftigelsesankenævn, gennemføres med dette formål:

- Klagesagsbehandlingen placeres et sted frem for som i dag i hver af de fem statsforvaltninger. Behandlingen af klagesager på de to områder kræver ikke borgerens tilstedeværelse.
- Klagesystemet omlægges, så principielle sager allerede behandles i første klageinstans og derved overflødiggør en yderligere klageinstans. Herved reduceres klagesystemet med en instans.
- I den nye klagestruktur sikre det også, at de klagesager, der er principielle, eller har et stort element af skøn, behandles med inddragelse af lægmænd. De almindelige sager videresendes til almindelig, administrativ behandling.
- Den kvalitetssikring af klagesagsbehandlingen, der allerede foretages i dag, udvides, så den også omfatter den visitation af sagerne til principiel behandling, der skal ske i den nye klagestruktur. Endvidere skal kvalitetssikringen også fremadrettet omfatte muligheden for at revisitere administrative sager til principiel behandling.
- Der oprettes et Rådgivende Praksisudvalg med beskikkede medlemmer, der skal rådgive Ankestyrelsen vedrørende:
 - o Visitationskriterier.
 - o Behovet for særlige indsatsområder på baggrund af kvalitetsmålinger af kommunale afgørelser mv.
 - o Generel formidling og vejledning i forhold til praksis.
 - o Praksiskoordinering af kommunerne.
- Forenklingen af nævnsområdet forventes at indebære en række fordele – herunder:
 - o Mere ensartet praksis for afgørelser på tværs af landet, så det bliver uden betydning for sagsbehandlingen, hvor i landet en borger bor.
 - o Kortere sagsbehandlingstider og højere kvalitet i sagsbehandlingen gennem mere fleksibel og effektiv ressourceudnyttelse og specialisering.
 - o Større gennemsigtighed i klageprocessen for borgerne.
 - o Lavere samlet ressourceforbrug.
 - o Hurtigere behandling af principielle sager.
 - o Større sikkerhed for, at alle principielle sager faktisk behandles som principielle, idet der sker en indledningsvis visitation, og der ikke skal ske en aktiv anke af nævnenes afgørelse.

4. Øget rådgivningsindsats over for kommunerne

Partierne har ønsket at prioritere en styrket sagsbehandling hos kommunerne som er første sagsbehandlingsinstans, så borgerne i højere grad vil få en korrekt afgørelse ved den første behandling. Dette skal ske gennem systematisk vidensopsamling på baggrund af klagesagerne vedrørende kommunernes sagsbehandling, så kommunerne kan få en systematisk feedback fra Ankestyrelsen med henblik på at reducere fejl. Partierne er enige om, at der skal gennemføres en øget indsats vedr. rådgivning mv. til kommunerne på 5 mio. kr. årligt. Udgiften finansieres indenfor Social- og Integrationsministeriets rammer.

5. Regelforenklinger

Partierne ønsker at gennemføre en række konkrete regelforenklinger, der forventes at medføre øget gennemsigtighed og mindre bureaukrati for borgerne samtidigt med, at det vil forenkle sagsbehandlingen og dermed spare ressourcer.

- Klagefristen i bidragsager reduceres til fire uger. Fire uger giver en rimelig frist til overvejelse af klage, og samtidigt vil den anden part kunne indrette sig i tiltro til en afgørelse efter fire uger. Idet der er tale om en partsvist, er der særlig god grund til en kort frist, idet den ene parts fordel er den anden parts ulempe. Følgelig medfører en kortere klagefrist, at parterne herefter kan indrette sig efter afgørelsen. Samtidigt mindskes muligheden for at anvende en klage chikanøst over for modparten.
- Der indføres adgang til umiddelbar skilsmisse, hvis begge parter er enige herom. Partierne finder, at to myndige borgere, der selv har indgået et ægteskab, er i stand til at vurdere og beslutte, om en skilsmisse skal gennemføres uden forudgående separation. Med forslaget bliver det således frivilligt for et par, om man ønsker separation forud for skilsmisse.
- Med regelforenklingen skal vilkårsforhandling aktivt vælges til, hvis parterne ønsker det. Vilkaarsforhandlinger kan vælges til, hvis en af parterne ønsker det. I dag skal det aktivt vælges fra, hvis man ikke ønsker vilkårsforhandling i forbindelse med en ægteskabssag.
- Obligatorisk brug af et ankeskema for kommunerne for klagesager, der indbringes for det nye klagesystem. Ankeskemaet sikrer, at alle sagens oplysninger mv. foreligger, når sagen skal behandles i den nye klagestruktur. De sager, hvor ankeskemaet er anvendt, er dermed bedre oplyst og kræver ikke efterfølgende kommunikation med kommunerne og eftersendelse af akter, hvilket er til fordel for borgerne og myndighederne. Kommunerne kan blive vejledt i anvendelsen af ankeskemaerne.

Partierne er endvidere enige om at gennemføre yderligere regelforenklinger og effektiviseringer inden for en ramme på 7 mio. kr. årligt. Der udarbejdes konkrete forslag hertil med inddragelse af statsforvaltningerne og de hvervgivende ministerier, som forelægges partierne til drøftelse.

6. Øget omkostningsdækkende egenbetaling

Med henblik på at etablere en sammenhængende løsning vil der samtidigt blive indført omkostningsdækkende egenbetaling på udvalgte ydelser. Gebyrerne indrettes, så de svarer til de administrative omkostninger. Det drejer sig om følgende:

- Justering af det eksisterende gebyr på skilsmisse, så det svarer til de administrative omkostninger.
- Indførelse af et gebyr på separation, så det svarer til de administrative omkostninger. Det bemærkes, at der med regelforenklingerne lægges op til, at et par, hvis de er enige om det, kan vælge at blive skilt uden forudgående separation, så separation skal aktivt vælges til.
- Indførelse af et gebyr på vilkårsforhandlinger svarende til de administrative omkostninger. Det bemærkes, at med regelforenklingerne skal vilkårsforhandlinger aktivt vælges til.
- Indførelse af et gebyr på bidragssager, hvis borgerne ønsker at ændre fastsatte bidrag med det offentlige inddragelse (første sag vedrørende bidrag er gebyrfri), svarende til de administrative omkostninger. Der vil blive indført undtagelser fra gebyret, som fastsættes ud fra objektive kriterier – fx såfremt barnet skifter bopæl, eller samværsordningen ændres. Gebyret vil også bidrage til, at færre borgere klager ud fra chikanøse hensigter.

Det bemærkes, at der med den gældende lovgivning er mulighed for at søge om bistand til at betale disse gebyrer i medfør af lov om aktiv socialpolitik.

7. Lovgivning

Regeringen fremsætter lovforslag i Folketinget der udmønter ovenstående forventeligt Februar II. Partierne er enige om at stemme for disse lovændringer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan vælge at delegere ledelseskompetence, så én person varetager hvervet som statsforvaltningsdirektør for alle statsforvaltningerne og evt. udpeger en eller flere vicedirektører, inden den nye struktur formelt træder i kraft, hvis den fornødne hjemmel foreligger.